

Politechnika Krakowska
im. Tadeusza Kościuszki

KONCEPCJE NAUCZANIA OSÓB DOROSŁYCH CZŁOWIEK DOROSŁY JAKO UCZEŃ

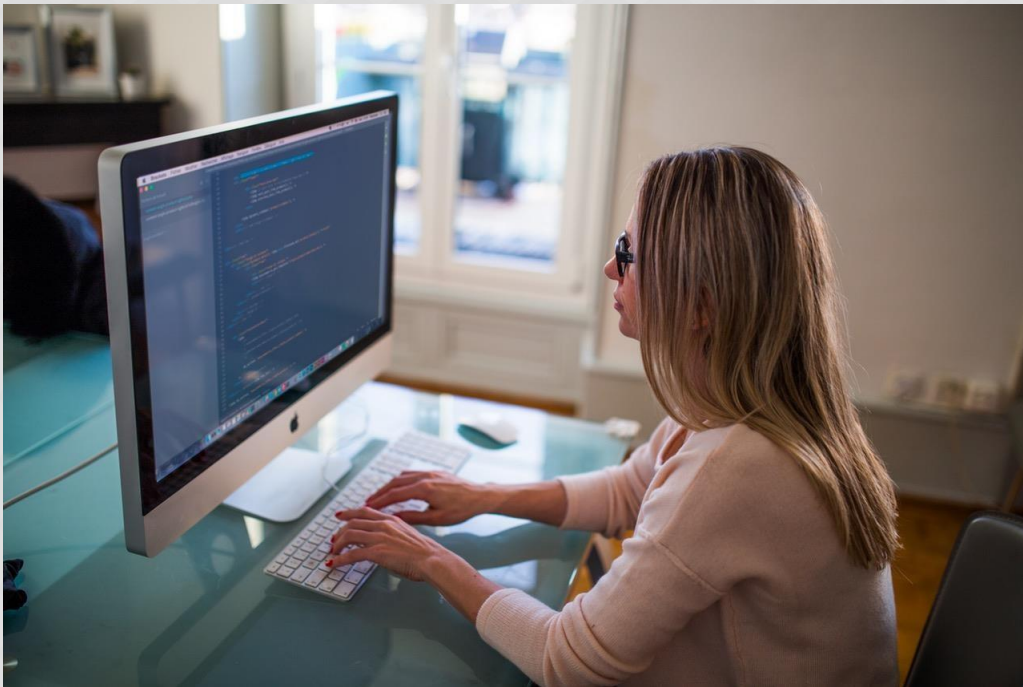
dr Marian Piekarski

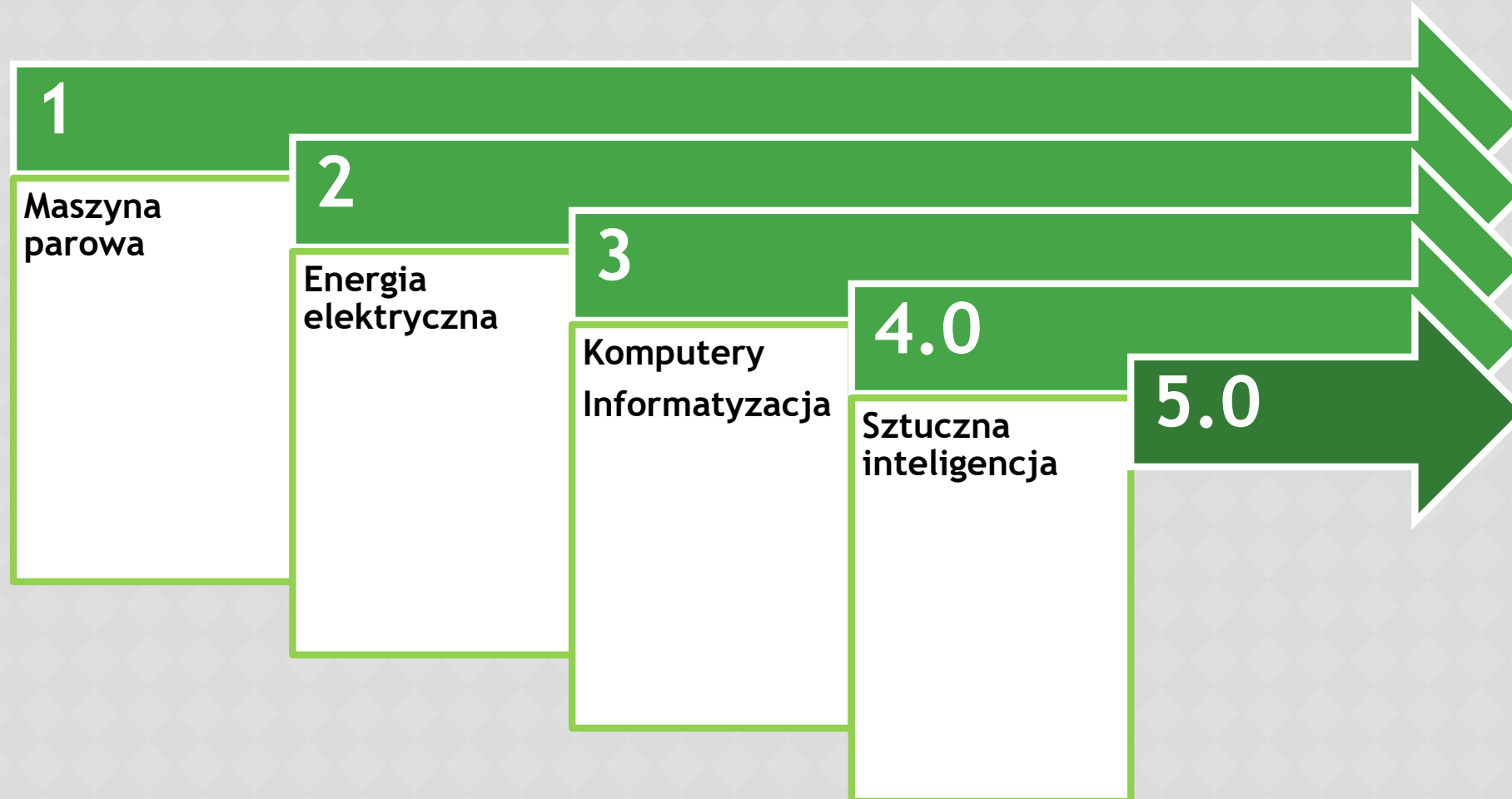
DLACZEGO WARTO SIĘ UCZYĆ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Analfabetami XXI wieku nie będą Ci, którzy nie znają Excela lub nie potrafią programować, ale ci, którzy nie potrafią się uczyć nowych rzeczy i oduczać starych.

- ◎ Alvin Toffler, Trzecia fala

REWOLUCJE PRZEMYSŁOWE

DLACZEGO WARTO SIĘ UCZYĆ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

◎ Było tak

Edukacja formalna	Edukacja pozaformalna	Doświadczenie zawodowe (<i>uczenie się nieformalne</i>)
-------------------	--------------------------	--

◎ Jest tak

Edukacja formalna	Edukacja pozaformalna	Uczenie się nieformalne (<i>potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych w wyniku „doświadczenia zawodowego</i>)
----------------------	-----------------------	---

„DOROSŁOŚĆ” PODSTAWOWA KATEGORIA ANDRAGOGIKI

- ⊙ Interdyscyplinarny charakter pojęcia „dorosłość”
- ⊙ Ujęcie:
  - biologiczne,
  - socjologiczne,
  - pedagogiczne,
  - psychologiczne,
  - ...

ZADANIA ROZWOJOWE W DOROSŁOŚCI

◎ Etapy/fazy rozwojowe

1. Wczesna dorosłość (18/20-30/35 r. ż.) ,
2. Średnia dorosłość (30/35-60/65 r. ż.) ,
3. Późna dorosłość (od 60/65 r. ż.) ,

ZADANIA ROZWOJOWE W DOROSŁOŚCI

Lp.	Etap rozwojowy dorosłości	Zadania rozwojowe
1.	Wczesna dorosłość	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wybór małżonka/i, ▪ Uczenie się wspólnego życia z małżonką/kiem, ▪ Założenie rodziny, ▪ Wychowywanie dzieci, ▪ Prowadzenie domu, ▪ Rozpoczęcie pracy zawodowej, ▪ Podjęcie obowiązków obywatelskich, ▪ Znalezienie pokrewnej grupy społecznej,

ZADANIA ROZWOJOWE W DOROSŁOŚCI

Lp.	Etap rozwojowy dorosłości	Zadania rozwojowe
2.	Średnia dorosłość	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspomaganie dorastających dzieci tak, aby stawały się odpowiedzialnymi i szczęśliwymi ludźmi dorosłymi, ▪ Osiągnięcie dojrzałej odpowiedzialności społecznej i obywatelskiej, ▪ Uzyskanie i utrzymywanie zadowalającej sprawności w pracy zawodowej, ▪ Wypełnienie wolnego czasu zajęciami typowymi dla ludzi dorosłych, ▪ Traktowanie małżonka/i jako osoby, ▪ Akceptowanie i dostosowanie się do fizjologicznych zmian wieku średniego, ▪ Przystosowanie do starzenia się rodziców,

ZADANIA ROZWOJOWE W DOROSŁOŚCI

Lp.	Etap rozwojowy dorosłości	Zadania rozwojowe
2.	Późna dorosłość	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przystosowanie się do spadku sił fizycznych, ▪ Przystosowanie się do emerytury i zmniejszonych dochodów, ▪ Pogodzenie się ze śmiercią współmałżonka/i, Utrzymywanie stosunków towarzyskich z ludźmi w swoim wieku, ▪ Przyjmowanie i dostosowywanie się do zmiennych ról społecznych, ▪ Urządzenie w sposób dogodny fizycznych warunków bytu,

TYPY ORIENTACJI UCZENI SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

- ◎ **Edukacja jako wartość:** przekonanie o uczeniu się jako swoistej wartości, edukacja spostrzegana jako rozwój osobowy,
- ◎ Orientacja ta charakteryzuje się:
  - wysoką motywacją do uczenia się,
  - gotowością do samodzielnego uczenia się,
  - otwartością na nowe metody uczenia się oraz
  - krytyczną postawą wobec tradycyjnej edukacji,

TYPY ORIENTACJI UCZENI SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

- ◎ **Edukacja jako tradycja:** przekonanie o uczeniu się jako obowiązku,
- ◎ Orientacja ta charakteryzuje się:
  - wysoką motywacją do uczenia się w oparciu o tradycyjne metody nauczania,
  - wysokim uznaniem dla edukacji akademickiej,

TYPY ORIENTACJI UCZENI SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

- ⦿ **Edukacja jako instrument:** uczenie się jest postrzegane jako narzędzie w życiu zawodowym, jako środek do osiągnięcia celów zawodowych,
- ⦿ **Edukacja jako bariera:** nieuczenie się - orientacja na nieuczenie się wiąże się ze spostrzeganiem edukacji jako obowiązku wynikającego z przepisów prawa, niska ocena edukacji akademickiej i niska samoocena,

DOROŚLI JAKO UCZNIOWIE

- ⦿ Chcą wiedzieć, dlaczego powinni czegoś się uczyć,
- ⦿ Chcą stosować w praktyce to, czego się nauczyli,
- ⦿ Pragną samodzielności i bezpiecznego środowiska nauki,
- ⦿ Mają większy i bardziej zróżnicowany zasób doświadczeń niż dzieci i młodzież,
- ⦿ Uczą się w działaniu, na podstawie prawdziwych przykładów,
- ⦿ ...

DOROŚLI JAKO UCZNIOWIE

- ◉ Przejawiają większą gotowość do uczenia się, kiedy w swoim życiu odczuwają potrzebę znajomości czegoś, ze względu na to, że pozwala to skuteczniej działać lub daje satysfakcję,
- ◉ Postrzegają naukę jako środek do podniesienia poziomu samooceny, awansu, otwarcia nowych perspektyw zawodowych,
- ◉ Podejmują kształcenie mając orientację zadaniową (tzn. koncentrują się na problemach),
- ◉ Są motywowani do nauki zarówno przez czynniki zewnętrzne jak i wewnętrzne,
- ◉ Wolą poznawać pojedyncze teorie i ich praktyczne zastosowania,

Szkolenie pracowników

WYBRANE TEORIE UCZENIA SIĘ

WYBRANE TEORIE KONCEPCJE UCZENIA SIĘ

1. Model sensomotoryczny,
2. Półkulowy styl nauki,
3. Taksonomia Blooma,
4. Cykl uczenia się Kolba,

MODEL NAUKI SENSORYCZNEJ

◎ Neil Fleming

- ◎ Dla praktycznych potrzeb każdego człowieka informacja jest przetwarzana przez jego zmysły: wzrok, słuch, węch, dotyk, z których jeden jest zwykle wiodący,
- ◎ Model nauki sensorycznej opiera się na czterech różnych stylach nauki:
  - ◎ Wizualny,
  - ◎ Słuchowy,
  - ◎ Czytanie/pisanie,
  - ◎ Kinestetyczny,

MODEL NAUKI SENSORYCZNEJ

- ⦿ **Zmysł wzroku** odbiera to co widzi dana osoba. Można go również opisać jako sposób w jaki mózg tworzy wyobrażenie podczas snu lub myślenia,
- ⦿ Ludzie, u których przeważa uczenie wzrokowe wolą myśleć obrazami niż słowami,
- ⦿ Uczący wolą kolorową informację, przekazaną za pomocą map, diagramów, rysunków czy wykresów,

MODEL NAUKI SENSORYCZNEJ

- ⦿ **Zmysł słuchu** można opisać jako proces słuchania, ale również sposób, w jaki słyszymy swój wewnętrzny głos wtedy, kiedy nie słychać wypowiedzianych słów,
- ⦿ Uczący się z dominującym zmysłem słuchu najlepiej przyswajają wiedzę wtedy, gdy słyszą informacje,
- ⦿ Preferują wykłady, dyskusje, debaty,
- ⦿ Uczący skupia się na mówiącym oraz na powtarzaniu swoimi słowami tego, co myśli na temat wypowiedzi osoby mówiącej,

MODEL NAUKI SENSORYCZNEJ

- ⦿ **Funkcja czytania/pisania** połączona jest ze zmysłem wzroku,
- ⦿ Opiera się na sygnałach wizualnych pomocnych przy przetwarzaniu informacji i wyciąganiu wniosków,
- ⦿ Uczący się w tej kategorii uczy się najlepiej za pomocą słowa pisanego,
- ⦿ Na szkoleniach jako pierwsi mogą pytać o materiały szkoleniowe, skrypty, streszczenia i inne materiały pisemne,

MODEL NAUKI SENSORYCZNEJ

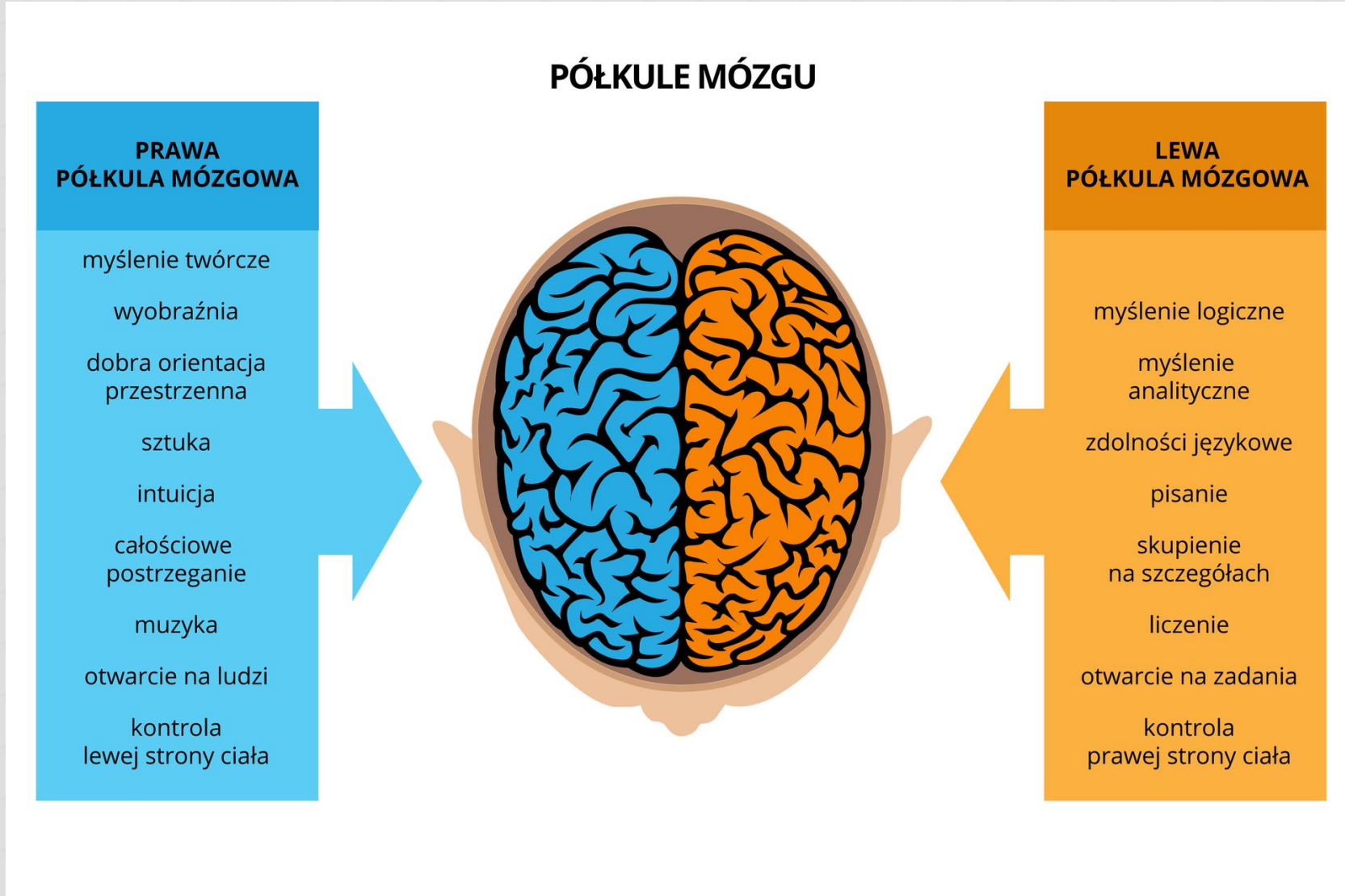
- ⦿ **Zmysł kinestetyczny** kładzie nacisk na postrzeganie zmysłowe i emocjonalne w trakcie przyswajania informacji,
- ⦿ Uczący się kinestetycznie najskuteczniej uczą się przez wykonywanie czynności (doświadczenie - przykład - ćwiczenia),

PRAWO/LEWO - PÓŁKULOWY STYL NAUKI

◎ Tony Buzan

PRAWO/LEWO - PÓŁKULOWY STYL NAUKI

PRAWO/LEWO - PÓŁKULOWY STYL NAUKI

Prawa półkula

- ⦿ Intuicja i subiektywność,
- ⦿ Kreatywność,
- ⦿ Nawiązują kontakt z innymi, dyskutują,
- ⦿ W decyzjach przewaga emocji nad logiką,
- ⦿ Twierdzą, że czują, że tak powinno być albo nie,
- ⦿ Szybko wczuwają się w sytuację,
- ⦿ Spontaniczność,

PRAWO/LEWO - PÓŁKULOWY STYL NAUKI

Lewa półkula

- ⦿ Dobrze zorganizowani,
- ⦿ Indywidualiści,
- ⦿ Robią notatki, zadają pytania,
- ⦿ Planują i rozpatrują różne opcje,

TAKSONOMIA BLOOMA

- ⦿ Benjamin Bloom
- ⦿ Jest to klasyfikacja celów nauczania w edukacji,
- ⦿ Określa różne kategorie celów, jakie nauczyciele stawiają uczniom. Taksonomia ta po raz pierwszy zaprezentowana została w 1956 roku.

Dzieli się na trzy sfery celów:

- ⦿ poznawczą,
- ⦿ emocjonalną,
- ⦿ psychomotoryczną.

TAKSONOMIA BLOOMA

◎ Sfera poznawcza

Umiejętności poznawcze koncentrują się wokół wiedzy, rozumienia i krytycznego myślenia,

WIADOMOŚCI	ROZUMIENIE	ZASTOSOWANIE	ANALIZA	SYNTEZA	OCENIANIE
Adekwatne do sytuacji odtworzenie informacji	Ujmowanie istoty komunikatu, wskazanie różnicy, podobieństwa, interpretacja, wychodzenie poza „dane”, wyprowadzanie wniosków, odtwarzanie	Ujęcie znanych treści w konkretnych sytuacjach (specyficznych i niespecyficznych) np. zastosowanie zasad do odpowiedniego eksperymentu, zjawiska, procesu itp.	Rozczłonkowanie, podział na elementy składowe i określenie relacji, odkrycie ukrytego znaczenia, struktury, faktu itp. Określenie stopnia związku, zgodności itp.	Złożenie elementów w całość tworzącą nową jakość (np. sformułowanie planu, sprawozdania), uogólnianie na podstawie danych jednostkowych	Formułowanie sądów o faktach, zasadach, metodach wg określonych kryteriów
	WIADOMOŚCI	ROZUMIENIE WIADOMOŚCI	STOSOWANIE ROZUMIENIE WIADOMOŚCI	ANALIZA STOSOWANIE ROZUMIENIE WIADOMOŚCI	SYNTEZA ANALIZA STOSOWANIE ROZUMIENIE WIADOMOŚCI

TEORIA NAUCZANIA WG DAVID KOLB

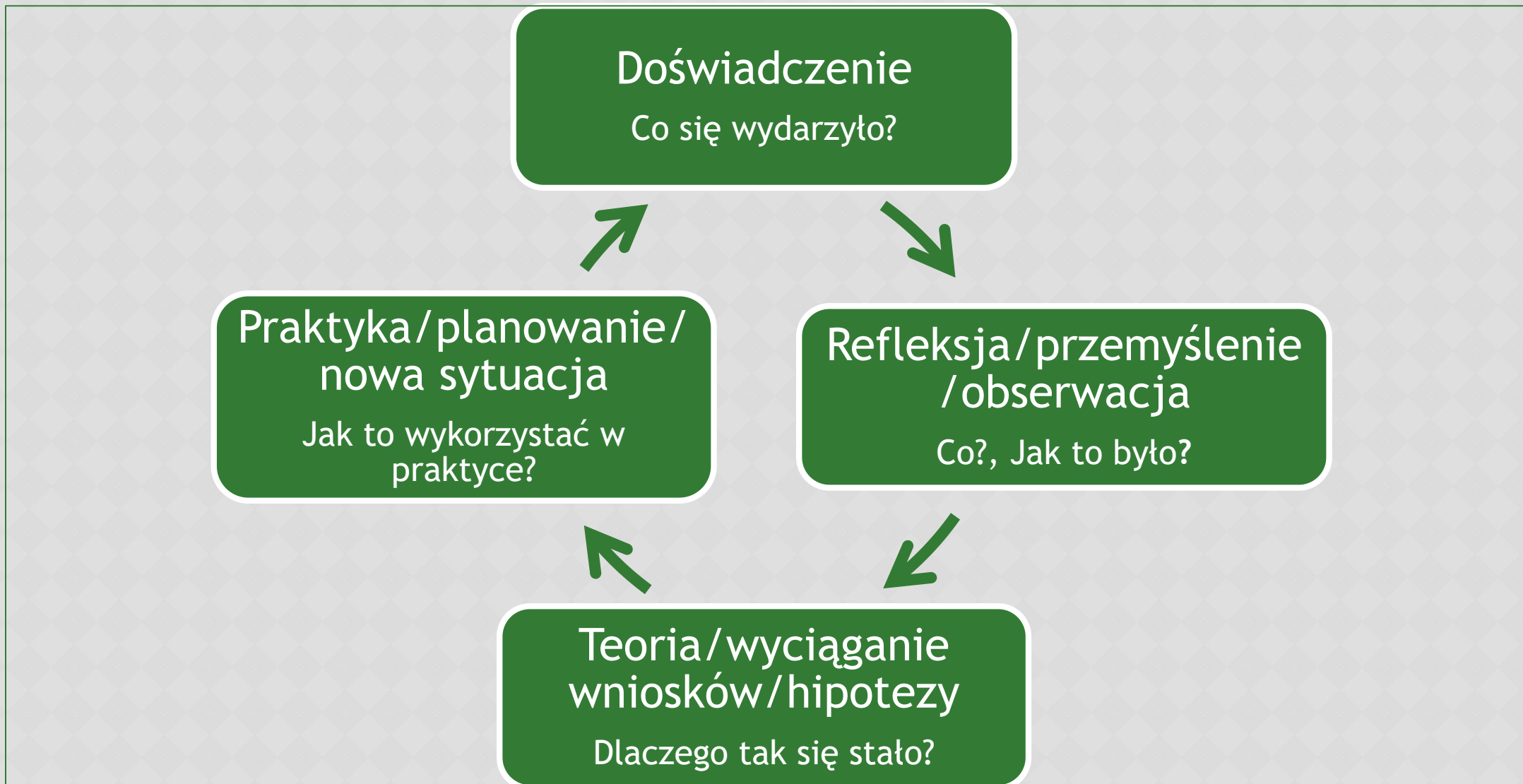
- ⦿ Amerykański teoretyk metod nauczania,
- ⦿ Jego główne zainteresowania i publikacje dotyczą „Modelu uczenia przez doświadczenie”,

MODEL „CZTERECH KROKÓW”

- ⦿ Wiedzę zdobywa się poprzez **praktykę i doświadczenie**,
- ⦿ Pewne konkretne doświadczenie skłania do **rozumnej obserwacji**,
- ⦿ Ta refleksja powoduje **tworzenie abstrakcyjnych reguł generalizujących**, służących nie tyle do opisanie danego konkretnego zdarzenia, ale wszystkich jemu podobnych,
- ⦿ Powstała w ten sposób wiedza jest następnie **weryfikowana przez aktywne eksperymenty** - czyli sprawdzenie nowego pomysłu w praktyce, co prowadzi do powstania nowych doświadczeń i cykl zaczyna się od początku,

CYKL UCZENIA SIĘ KOLBA

Kształcenie dorosłych

CYKL SZKOLENIOWY

ETAPY CYKLU SZKOLENIOWEGO

Analiza potrzeb szkoleniowych, czyli określenie potrzeb szkoleniowych

Projektowanie planu szkoleń,
zdecydowanie, jakiego rodzaju szkolenie może zaspokoić te potrzeby

Realizacja planu szkoleń, czyli wykorzystanie wiedzy i doświadczenia trenerów do przeprowadzenia szkolenia

Ewaluacja przeprowadzonego szkolenia,
monitorowanie i ocena szkolenia w celu upewnienia się, że przyniosło pożądane efekty

IDENTYFIKACJA POTRZEB SZKOLENIOWYCH

- ⦿ W jaki sposób możemy zdefiniować potrzeby szkoleniowe osoby lub grupy?

PROJEKTOWANIE SZKOLENIA

- ⦿ Plan ...
- ⦿ Konspekt ...
- ⦿ Scenariusz ...

REALIZACJA SZKOLENIA

- ⊙ Program szkolenia,
- ⊙ Czas szkolenia,
- ⊙ Miejsce szkolenia,
- ⊙ Metody i techniki szkolenia,
- ⊙ Podmiot szkolący,
- ⊙ Podmioty szkolone - partycypacja,
- ⊙ Koszty szkolenia,
- ⊙ ...

EFEKTYWNOŚĆ SZKOLENIA

- ⦿ Poziom reakcji,
- ⦿ Poziom uczenia się,
- ⦿ Poziom zachowań,
- ⦿ Poziom efektów,

EWALUACJA

- ⦿ Proces złożony i wieloetapowy,
- ⦿ Ostatni etap cyklu szkoleniowego, który pozwala zamknąć cały proces szkoleniowy i ustalić na ile działania szkoleniowe były potrzebne,
- ⦿ Proces mierzenia zmian, jakie zaszły od początku szkolenia aż do jego skutecznego zastosowania w miejscu pracy,

© **Dziękuję za uwagę**

mpiekarski@pk.edu.pl